

บทที่ 9

ปัญหาและพฤติกรรมการแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศ

ในบทนี้นำเสนอผลการศึกษาครอกคลุมหัวข้อเรื่อง ปัญหาสุขภาพที่เกิดขึ้นจากการมีเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชน และวิธีการแก้ไขปัญหาหรือจัดการเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศ ปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน ผู้ที่วัยรุ่นหรือเยาวชนปรึกษาเมื่อมีปัญหาสุขภาพทางเพศ การแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน การถูกข่มขืนและการปฏิบัติภายหลังถูกข่มขืน การตั้งครรภ์หรือเคยทำให้ผู้อื่นตั้งครรภ์ และวิธีการแก้ปัญหาเมื่อตั้งครรภ์

ปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน

จากปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชนพบว่า 33.3% ของวัยรุ่นชายที่เคยมีเพศสัมพันธ์มีปัญหาเกี่ยวกับการเจ็บอวัยวะเพศขณะมีเพศสัมพันธ์ เป็นส่วนใหญ่ ถึงร้อยละ 12.9 รองลงมาได้แก่ปัญหาคันตามอวัยวะเพศ ปัสสาวะแสบขัด และปวดท้อง พบร้อยละ 12.7, 9.1 และ 8.1 ตามลำดับ ส่วนร้อยละ 49.2 ของวัยรุ่นหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ พบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับปวดท้องน้อย รองลงมาพบมีปัญหาเกี่ยวกับเจ็บอวัยวะเพศขณะมีเพศสัมพันธ์ ปัสสาวะแสบขัด และคันอวัยวะเพศ ร้อยละ 26.6, 27.8, 18.4 และ 13.7 ตามลำดับ โดยในภาพรวมพบว่าร้อยละ 38.8 ของวัยรุ่นทั้งชายและหญิงที่เคยมีเพศสัมพันธ์ มีปัญหาสุขภาพที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นและเยาวชนส่วนใหญ่ที่คล้ายคลึงกัน คือ การเจ็บบริเวณอวัยวะเพศขณะมีเพศสัมพันธ์ รองลงมา คือ คันตามอวัยวะเพศ ปวดท้องน้อย และปัสสาวะแสบขัด

ตารางที่ 9.1 จำนวนและร้อยละของปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน

ปัญหาสุขภาพทางเพศ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์	520	45.7	866	72.6	1,386	59.4
เคยมีเพศสัมพันธ์	619	54.3	327	27.4	946	40.6
ไม่มีปัญหาสุขภาพทางเพศ	413	66.7	166	50.8	579	61.2
มีปัญหาสุขภาพทางเพศ	206	33.3	161	49.2	367	38.8
คันอวัยวะเพศ	79	12.7	45	13.7	124	13.1
ปัสสาวะแสบขัด	56	9.1	60	18.4	116	12.3
มีตุ่มฝีที่ขาหนีบ	17	2.7	7	2.1	24	2.5
มีตุ่มใสที่อวัยวะเพศ	11	1.8	4	1.2	15	1.6
มีแผล/ก้อนที่อวัยวะเพศ	15	2.4	7	2.1	22	2.3
มีหนองไหลจากอวัยวะเพศ	10	1.6	3	0.9	13	1.4
เจ็บอวัยวะเพศขณะมีเพศสัมพันธ์	80	12.9	87	26.6	167	17.7

ปัญหาสุขภาพทางเพศ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปวดท้องน้อย	50	8.1	91	27.8	141	14.9

บุคคลที่วัยรุ่นและเยาวชนปรึกษาเมื่อมีปัญหาสุขภาพทางเพศ

เมื่อเกิดปัญหาสุขภาพทางเพศเกิดขึ้นวัยรุ่นและเยาวชนส่วนใหญ่จะปรึกษาเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 34.1 รองลงมาได้แก่ ปรึกษาแพทย์คิดเป็นร้อยละ 27.5 และ พบว่า ผู้ที่วัยรุ่นและเยาวชนปรึกษาน้อยที่สุดคือครู คิดเป็นร้อยละ 1.7 (ดังตารางที่ 9.2)

ตารางที่ 9.2 จำนวนและร้อยละของผู้ที่วัยรุ่นและเยาวชนที่มีปัญหาสุขภาพทางเพศปรึกษาเมื่อมีปัญหาสุขภาพทางเพศ

ปรึกษาปัญหาที่เกิดจากการมีเพศสัมพันธ์กับ ใคร	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
แพทย์	83	13.2	36	10.4	119	12.2
ร้านขายยา	26	4.1	17	4.9	43	4.4
เพื่อน	196	31.2	136	39.5	332	34.1
แฟน	137	21.8	131	38.1	268	27.5
ผู้ปกครองของท่าน	64	10.2	41	11.9	105	10.8
ไม่ปรึกษาใครเลย	64	10.2	31	9.0	95	9.8
ครู	12	1.9	5	1.5	17	1.7

การแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน

การแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน พบว่า ทั้งวัยรุ่นชายและหญิงส่วนใหญ่จะแก้ปัญหาด้วยตนเอง โดยการล้างอวัยวะเพศด้วยน้ำ/สบู่/น้ำยา ร้อยละ 35.0 และ 35.4 รองลงมาวัยรุ่นชายจะแก้ปัญหาโดยปล่อยให้หายเอง และไปรักษาที่โรงพยาบาล คิดเป็นร้อยละ 26.5 และ 20.8 ตามลำดับ ส่วนวัยรุ่นหญิงรองลงมา คือ ปล่อยให้หายเอง ไปรักษาที่โรงพยาบาล และ ไปรักษาที่คลินิก คิดเป็นร้อยละ 31.6, 15.4 และ 14.8 ตามลำดับ (ตารางที่ 9.3)

ตารางที่ 9.3 จำนวนและร้อยละของการแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศของวัยรุ่นและเยาวชน

การแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศที่เกิดจากการมี เพศสัมพันธ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ปล่อยให้หายเอง	161	26.5	97	31.6	258	28.2
ไปรักษาที่คลินิก	75	12.4	45	14.8	120	13.2
ไปรักษาที่โรงพยาบาล	126	20.8	47	15.4	173	19.0

การแก้ปัญหาสุขภาพทางเพศที่เกิดจากการมี เพศสัมพันธ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไปรักษาที่ศูนย์กามโรค	28	4.6	7	2.3	35	3.8
นั่งแช่น้ำยาฆ่าเชื้อ	18	3.0	2	0.7	20	2.2
ขอยาจากเพื่อนที่เคยเป็น	25	4.1	6	2.0	31	3.4
ซื้อยาจากร้านขายยามากิน	62	10.2	36	11.8	98	10.8
ล้างอวัยวะเพศด้วยน้ำ/สบู่/น้ำยา	212	35.0	108	35.4	320	35.2

การถูกข่มขืนและการปฏิบัติภายหลังถูกข่มขืน

ประวัติการถูกข่มขืนของกลุ่มวัยรุ่นนี้ พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยถูกข่มขืน วัยรุ่นชายคิดเป็นร้อยละ 97.0 และ 98.8 ของวัยรุ่นหญิง สำหรับวัยรุ่นที่เคยถูกข่มขืน แบ่งเป็นวัยรุ่นชาย ร้อยละ 3.0 และวัยรุ่นหญิงร้อยละ 1.2

การปฏิบัติภายหลังถูกข่มขืน พบว่าวัยรุ่นชายที่ถูกข่มขืน ส่วนใหญ่ จะปรึกษาเพื่อนร้อยละ 8.8 รองลงมา ปรึกษาแฟนหรือคู่รักและบอกผู้ปกครองเท่าๆกัน และจะไปพบแพทย์ คิดเป็นร้อยละ 5.3 และ 2.6 สำหรับวัยรุ่นหญิงที่เคยถูกข่มขืน ส่วนใหญ่จะปรึกษาเพื่อนร้อยละ 11.9 รองลงมาจะไปพบแพทย์ ปรึกษาแฟน และบอกอาจารย์ คิดเป็นร้อยละ 4.3, 1.5 และ 1.4 ตามลำดับ โดยที่ไม่มีวัยรุ่นหญิงเลือกที่จะบอกผู้ปกครองเลย

โดยสรุปภาพรวมพบว่า ในกลุ่มตัวอย่างวัยรุ่นชายและหญิงมีจำนวนเพียงร้อยละ 3.0 และ 1.2 ที่เคยมีประวัติถูกข่มขืน ซึ่งภายหลังถูกข่มขืนทั้งวัยรุ่นชายและหญิงปฏิบัติตนเอง โดยการปรึกษาเพื่อน รองลงมาปรึกษาแฟน ปรึกษาแพทย์และผู้ปกครอง มีส่วนน้อยที่จะซื้อยารับประทานเอง หรือบอกครูทราบ

ตารางที่ 9.4 จำนวนและร้อยละของการถูกข่มขืนและการปฏิบัติภายหลังถูกข่มขืนของวัยรุ่นและเยาวชน

เคยถูกข่มขืน	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	1,103	97.0	1,185	98.8	2,288	97.9
เคย	34	3.0	14	1.2	48	2.1
การปฏิบัติภายหลังถูกข่มขืน						
ไปพบแพทย์	3	2.6	3	4.3	6	3.3
ซื้อยากินเอง	2	1.8	0	0	2	1.1
ปรึกษาเพื่อน	10	8.8	8	11.9	18	9.9
ปรึกษาแฟน	6	5.3	1	1.5	7	3.9
บอกผู้ปกครองของท่าน	6	5.3	0	0	6	3.3

เคยถูกข่มขืน	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บอกครู	1	0.9	1	1.4	2	1.1
อื่นๆ เช่น เลข ๆ เจ็บไว้	5	0.4	3	0.2	8	0.3

การตั้งครรภ์หรือเคยทำให้ตั้งครรภ์ของวัยรุ่นและเยาวชน

จากจำนวนวัยรุ่นที่เคยมีเพศสัมพันธ์ พบว่า วัยรุ่นชายและหญิงที่ไม่มีปัญหาเรื่องก่อนตั้งครรภ์ คิดเป็นร้อยละ 97.1 และ 98.4 ตามลำดับ ส่วนในกลุ่มวัยรุ่นที่มีปัญหาการตั้งครรภ์ พบว่า วัยรุ่นชายและหญิงมีปัญหาการตั้งครรภ์ เพียงครั้งเดียวร้อยละ 72.7 และ 78.9 ตามลำดับ รองลงมา คือการตั้งครรภ์ 2 ครั้ง พบร้อยละ 24.3 ในวัยรุ่นชาย และร้อยละ 15.8 ในวัยรุ่นหญิง ส่วนการตั้งครรภ์มากกว่า 2 ครั้งในวัยรุ่นชาย ร้อยละ 3.0 และในวัยรุ่นหญิงร้อยละ 5.3

ตารางที่ 9.5 จำนวนและร้อยละของการตั้งครรภ์หรือการทำให้ตั้งครรภ์ของวัยรุ่นและเยาวชน

การตั้งครรภ์	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์	520	45.7	866	72.6	1,386	59.4
เคยมีเพศสัมพันธ์	619	54.3	327	27.4	946	40.6
ไม่เคยตั้งครรภ์	1,105	97.1	1,179	98.4	2,284	97.8
เคยตั้งครรภ์	33	2.9	19	1.6	52	2.2
เคยตั้งครรภ์ 1 ครั้ง	24	72.7	15	78.9	39	75.0
เคยตั้งครรภ์ 2 ครั้ง	8	24.3	3	15.8	11	21.2
เคยตั้งครรภ์มากกว่า 2 ครั้ง	1	3.0	1	5.3	2	3.8

การแก้ปัญหาเมื่อมีการตั้งครรภ์ของวัยรุ่นและเยาวชน

วัยรุ่นชายส่วนใหญ่ ร้อยละ 22.6 จะใช้ยาสอดช่องคลอด รองลงมาจะบอกผู้ปกครอง บอกผู้ปกครองทั้งสองฝ่ายและทำแท้งกับแพทย์แผนปัจจุบันเท่ากัน เป็นร้อยละ 19.4 และ 12.9 ตามลำดับ ส่วนวัยรุ่นหญิงพบว่าส่วนใหญ่ใช้ยาสอดช่องคลอด คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมาจะทำแท้งกับแพทย์แผนปัจจุบัน บอกผู้ปกครองของท่านและปรึกษาเพื่อน(เท่ากัน) คิดเป็นร้อยละ 19.0 และ 14.3 ตามลำดับ (ตารางที่ 9.6)

ในภาพรวมจะเห็นว่า วัยรุ่นทั้งเพศชายและหญิงจะแก้ปัญหาการตั้งครรภ์ด้วยตนเอง โดยการทำให้เกิดการแท้ง พบว่า วัยรุ่นชายบอกให้เพื่อนหญิงใช้ยาสอดช่องคลอดถึงร้อยละ 43.8 และวัยรุ่นหญิงแก้ปัญหาตนเองด้วยการใช้ยาสอดช่องคลอดถึงร้อยละ 61.5 ซึ่งวัยรุ่นจะใช้วิธีที่แตกต่างกัน ได้แก่ การใช้ การทำแท้งกับแพทย์แผนปัจจุบัน ทำแท้งเถื่อน รับประทานยาสตรี/วานซิลมดลูกกับเหล้าขาว

ตารางที่ 9.6 จำนวนและร้อยละของการแก้ปัญหาการตั้งครรภ์วัยรุ่นและเยาวชน

การปฏิบัติเมื่อมีการตั้งครรภ์เกิดขึ้น	ชาย (n=31)		หญิง (n=21)		รวม (n=52)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
บอกผู้ปกครองของท่าน	43	20.87	26	15.57	69	18.50
บอกผู้ปกครองทั้งสองฝ่าย	17	8.25	12	7.19	29	7.77
ปรึกษาเพื่อน	23	11.17	25	14.97	48	12.87
ปรึกษาร้านขายยา	5	2.43	2	1.20	7	1.88
ใช้ยาสอดช่องคลอด	31	15.05	22	13.17	53	14.21
มีเพศสัมพันธ์ที่รุนแรงขึ้น	5	2.43	2	1.20	7	1.88
กินยาสตรี/วานชักมคลุกกับเหล้าขาว	29	14.08	15	8.98	44	11.79
ปล่อยให้คลอด	4	1.94	7	4.19	11	2.95
ทำแท้งกับแพทย์แผนปัจจุบัน	28	13.59	34	20.35	62	16.62
ทำแท้งเถื่อน	13	6.31	19	11.38	32	8.58
ทำให้เกิดอุบัติเหตุ/บาดเจ็บเพื่อให้แท้ง	3	1.45	1	0.60	4	1.07

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในวัยรุ่นทุกกลุ่มสนทนาหรือสัมภาษณ์ พบว่า มีความเหมือนกันในเรื่องของการแก้ไขปัญหาด้วยตนเองมากที่สุด หรือเข้าหาผู้ให้การช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา โดยส่วนใหญ่เป็นผู้รักหรือเพื่อนด้วยตนเองมากกว่าผู้ใหญ่ ส่วนผู้ปกครองจะเป็นแหล่งสุดท้ายของการปรึกษา ดังรายละเอียดข้อมูลตามกลุ่มระดับการศึกษานี้

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

จากการศึกษาพบว่า ปัญหาที่วัยรุ่นมัธยมต้นเผชิญ และกลัวมากที่สุดจากการมีเพศสัมพันธ์ คือเรื่องการตั้งครรภ์ และปัญหาการเรียน จึงมีวิธีแก้ไขปัญหาคด้วยตนเองมากกว่า ดังข้อมูลที่ว่า

“สิ่งที่กลัวที่สุดคือ กลัวท้อง เคคส์ไม่คิดเลย เพราะ กลไป...สิ่งที่ทำเพื่อป้องกันคือกินยาคุม ให้เพื่อนไปซื้อให้” หรือ

“เพื่อนถ้าเราปรึกษาเค้าก็จะพาไปเอาออก... คือเราท้อง ก็พยายามหาวิธีที่จะทำให้เด็กออก... มันก็ตีสามารถกลับมาเรียนต่อได้โดยที่พ่อแม่ไม่รู้”

“ท้องแล้ว ไม่รู้ทำอย่างไร ‘ผมก็กะว่า จะเรียนให้จบม.3ก่อน แล้วค่อยเอาเขาไปเลี้ยงครับ’”

“ทำแท้ง ใช้ยาขี้มเลือดกินเอง ยาสอดหรือเหน็บบ้าง พบแพทย์หากไม่ดีขึ้น”

นอกจากนี้ให้ความเห็นว่า การหาทางออกด้วยตนเองแม้จะเป็นวิธีที่ไม่เหมาะสม แต่ก็ยังดีกว่าไม่ได้ทำอะไร ดังเช่นที่ว่า

“เพื่อนพาไปหาหมอ ซื้อยามาให้กิน ทำแบบไม่รู้ถูก ผิด ดีกว่าไม่ทำอะไรเลย”

“คุยกับเพื่อนในห้อง (กลุ่มเดียวกัน) คือเพื่อนจะไม่ปิดบังกัน เมื่อก่อนจะเห็นเพื่อนคิดว่า พ่อแม่”

และยังมีวัยรุ่นหญิงบางรายให้ข้อมูลว่า “ถามแม่ว่าถ้าหนูมีเพศสัมพันธ์จะทำยังไง อะไรแบบนี้ แม่จะบอก คือถ้าหนูมีแฟน พ่อแม่หนูจะรู้หมด เพราะหนูต้องการให้พ่อแม่รู้ เพราะถ้าเราเป็นอะไรเขาจะช่วยหนูได้ทัน” หรือ “ปรึกษาเพื่อนก่อนเป็นอันดับแรก หากแก้ไขไม่ได้ก็ปรึกษาพ่อแม่” โดยให้ข้อเสนอแนะว่า “อยากให้มีหน่วยงานเข้ามารับให้คำปรึกษาทางโทรศัพท์หรือจดหมาย”

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

วัยรุ่นชายมากกว่าวัยรุ่นหญิงที่ให้ข้อมูลเรื่องนี้ โดยระบุถึงวิธีการหลีกเลี่ยงการหมกมุ่นเรื่องเพศและลดความเสี่ยง เช่น การสำเร็จความใคร่ช่วยลดความรู้สึกความต้องการทางเพศได้ บางครั้ง หรือใช้การออกกำลังกาย อ่านหนังสือ เป็นต้น รวมทั้งให้ความเห็นว่า ควรควบคุมการแต่งกายของเพศตรงข้าม ดังข้อมูลที่ว่า “ผู้หญิงที่คิดต้องแต่งตัวไม่ล่อแหลม ให้มิดชิด แต่ให้สโลตตามวัย” อย่างไรก็ตามวัยรุ่นที่มีเพื่อนในกลุ่มประสบปัญหา พบว่า เคยใช้วิธีการหลายวิธี เช่น ใช้จ่ายเงิน ทำแท้ง กินยาสมุนไพรที่ร้านขายยาโบราณ ทำให้ตกเลือด เป็นต้น บางรายมีการรับรู้ที่ไม่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันการตั้งครรภ์ว่า “หลังมีเพศสัมพันธ์ก็ล้างด้วยน้ำมะนาวฆ่าเชื้อสุดจึ ทำให้ไม่ท้องได้”

เมื่อเกิดการตั้งครรภ์การแก้ไขปัญหาวัยรุ่นจะเป็นไปในลักษณะเดียวกันกับในกลุ่มมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเลือกที่จะเอาลูกออกด้วยการกินยาขับ ยาสอดและทำแท้ง ดังคำกล่าวที่ว่า “เพื่อน เขามีปัญหาเรื่องท้อง บางคนก็ซื้อยาเหน็บ ก็เหน็บกันเอง เหน็บแล้วลูกก็จะออกมา ก็พาถูกไปฝัง”

“เพื่อนเขาท้อง ก็ไปอยู่กับแฟนที่กรุงเทพ แล้วไปเอาลูกออก”

“ตอนแรกเขากินยาแล้วมันไม่ออก แล้วก็ ไปทำ(แท้ง)กับหมอ”

“ไปหาหมอเดือน ไปทำแท้ง”

“คิดหาวิธีประมาณว่า ไปซื้อยามาทาน ยาขับเลือด ยาสอด อะไรยังงี้ และ ตกลงว่าใช้ยาสอด”

นอกจากนี้วัยรุ่นบางรายให้ข้อมูลสะท้อนถึงกลุ่มเสี่ยงและการป้องกันว่า ควรเน้นให้มากในกลุ่มรักร่วมเพศ ดังข้อมูลที่ว่า “เพศสัมพันธ์ในเพศเดียวกันมีมากในโรงเรียน ครูก็ไม่สนใจ เสี่ยงต่อเอดส์มากกว่า ชายกับหญิงเสียอีก” “บางคนมีติด(เชื้อ)จากผู้ชาย เป็นหนองในจากผู้ชาย ก็ บางคนก็รักษาแบบซื้อยามากินเอง บางพวกก็เป็นๆหายๆ บางคนก็ไปฉีดยาเข็มละ 100”

ส่วนการปรึกษาเมื่อมีปัญหาทางเพศสัมพันธ์นั้นวัยรุ่นเลือกที่จะปรึกษาเพื่อนก่อน มากกว่าที่จะปรึกษาผู้ปกครอง ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า

“ปรึกษาเพื่อน บอกเพื่อนก่อน หรือ ไปหาหมอ ถ้าร้ายแรงก็บอกพ่อแม่”

“ไม่ปรึกษาพ่อแม่ “ไม่นะ พ่อแม่รู้ไม่ได้เลย ถ้ารู้หนักก็จบอย่างเดียว”

ระดับอาชีวศึกษา

การตั้งครรภ์เป็นเรื่องที่ทั้งฝ่ายชายและหญิงกลัวและวิตกกังวลมาก จึงใช้วิธีการป้องกันการตั้งครรภ์หลังมีเพศสัมพันธ์ด้วยการรับประทานยาคุมฉุกเฉินมากกว่าการใช้ถุงยาง หากมีความผิดพลาดขึ้น จะใช้วิธีการทำแท้งเป็นส่วนใหญ่ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งสะท้อนว่า “ถ้าท้องขึ้นมาก็ต้องทำแท้ง ไปที่คลินิก ตกหมอนขึ้น เพื่อนผมนี้ 4 เดือน ประมาณ 18,000 บาทไปทำที่... เขาทำกันเยอะ” มีน้อยรายที่จะปล่อยให้มีการตั้งครรภ์ต่อ ดังที่ผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งสะท้อนว่า “ผู้ชายต้องออกจากเรียน ไปอยู่กันเอง พ่อแม่ให้ช่วยกันกันเอง เลี้ยงกันเอง ส่วนมากจะเป็นแบบนี้ บางคู่ท้องแล้วก็ให้ออกไปก่อน ไปคลอดลูกก่อน แล้วก็มาเรียนใหม่ เป็นแบบนี้ส่วนมาก การเรียนเป็นอันดับหนึ่งเป็นอนาคตเลย”

ผู้ให้ข้อมูลให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัยในการป้องกันดังนี้

“ผู้ชายมักจะเป็นฝ่ายป้องกัน โดยการใส่ถุงยาง จะใส่ตั้งแต่เริ่ม ถอดเสื้อผ้า”

“ยังไม่เคยเจอผู้หญิงที่บอกว่าไม่ต้องใส่ถุงยาง”

“จะขอให้แฟนใส่ถุงยางทุกครั้ง ป้องกันการตั้งครรภ์และการติดเชื้อ”

“โดยเฉพาะถ้าไม่แน่ใจว่าแฟนมีคนอื่นด้วย ถ้าแฟนไม่ใส่ถุงยางจะไม่ยอมมี sex”

“ผู้หญิงเป็นฝ่ายขอให้ใส่ถุงยาง เพราะกลัวท้องและกลัวติดเชื้อเพราะผู้ชายบางคนมั่ว”

นอกจากนี้ยังให้ความเห็นของการไม่ใช้ถุงยางอนามัยดังนี้

“ผู้หญิงขอให้ใส่ถุงยาง เขาไม่ยอมยากินยาคุม จะทำให้อ้วน”

“เขาบอกว่า อย่าไปมั่วใคร จะทำให้ติดเชื้อโรครได้ง่าย ส่วนเขารับรองว่าไม่”

“ถ้าผู้ชายขอใส่ถุงยาง ผู้หญิงจะรู้สึกว่าคุณรักเขาจากกลัวติดเชื้อจากผู้หญิง คงคิดว่าเป็นหญิง

สำส่อน”

สำหรับการป้องกันการติดเชื้อหรือเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ส่วนใหญ่จะไปพบแพทย์ที่คลินิกหรือซื้อยามารับประทานเอง และไม่ได้มีวิธีป้องกันใดๆจากการติดเชื้อรวมทั้งเชื้อเอชไอวี

ระดับอุดมศึกษา

เมื่อวัยรุ่นเผชิญหน้ากับปัญหาจากการมีเพศสัมพันธ์ ผู้ให้ข้อมูลชายและหญิงเห็นว่าลำดับแรก ต้องปรึกษาแฟนหรือคู่ของคนก่อน โดยเพศหญิงจะปรึกษาเพื่อนสนิทหรือเพื่อนที่มีประสบการณ์ที่ตนเองไว้ใจ ฝ่ายหญิงจะเลือกการทำแท้งเมื่อเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ หรือปรึกษาพ่อแม่หากเห็นว่าถึงที่สุดแล้ว ถ้ายังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ฝ่ายหญิงมักจะเป็นบุคคล

หลักในการจัดการปัญหา แยกเป็นสภาพปัญหาได้ดังนี้ เมื่อไม่แน่ใจว่าท้องหรือไม่ ลำดับแรกหญิงจะกินยาคุมฉุกเฉิน เมื่อรู้ว่าท้องในระยะที่คิดว่าเอาเด็กออกได้ บางรายจะกินยาที่หาซื้อได้ทั่วไป เช่น ยาสตรีเพ็ญภาค ยาสตรีเบนโด ดังข้อมูลที่ว่า “กินไปทั้งขวด(หมคขวด) บ้างก็มีความเชื่อว่ากินยาหอม หรือกินยาหอมกับน้ำมะพร้าวเชื่อว่าทำให้เด็กออกได้ไม่ท้อง ก็จะกินตามความเชื่อ หรือทำแท้งในลักษณะซื้อยาประเภทขับเลือด(เม็คสีแดงๆ) ถ้าท้อง 1 เดือนกิน 1 เม็ด ถ้าอายุครรภ์ 3 เดือนกิน 3 เม็ดๆ ละ 1000 บาท การทำแท้งที่ถือว่าเสี่ยงที่สุด คือ ระยะครรภ์ 7 เดือน”

นอกจากนี้ วัยรุ่นบางรายให้ข้อมูลว่า ทางออกที่นิยมทำกันมากที่สุดคือการใช้ยาสอด ยาขับเลือด หรือทำแท้ง โดยให้เหตุผลว่า “รู้ว่าบาป แต่ยอมบาป คิดว่าให้เด็กเกิดมาแล้วรับกรรม จากความชั่วของพ่อและแม่ อย่าให้ลูกออกมาชั่วอีก ถ้าหากเขามีบุญ เขาจะกลับมาเกิดอีก” การปรึกษาเมื่อมีปัญหาเช่นตั้งครรภ์ ส่วนใหญ่ปรึกษาเพื่อนสนิทหรือคนรัก มีน้อยรายที่ปรึกษาพ่อแม่ ผลการปรึกษาเพื่อนหรือคนรัก มักเป็นไปในทางลบคือ ยุติการตั้งครรภ์ ยกเว้นในรายที่ปรึกษาพ่อแม่ จะพบว่า ปลดปล่อยให้มีการตั้งครรภ์ต่อโดยพ่อแม่ช่วยจัดการเรื่องรับผิดชอบและเลี้ยงดูเด็กแทน ดังเช่นผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า “พ่อแม่ที่เข้าใจจะช่วยเหลือ และปล่อยให้เด็กเกิดมา ผู้หญิงก็ต้องออกจากการศึกษา ส่วนผู้ชายก็เรียนหนังสือต่อไป พ่อเด็กคลอดออกมาก็ให้พ่อแม่เลี้ยง แล้วต่างคนต่างก็เลิกกันไป”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลยังให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการจัดศูนย์รับฟังปัญหา (Hot line) และการป้องกันเรื่องเพศสัมพันธ์ โดยให้เหตุผลดังนี้

“ต้องไม่ใช่โรงเรียนจัดขึ้น กลัวถูกไล่ออก”

“โรงเรียนต้องยอมรับเรื่องนี้ให้ได้ก่อน จะได้เป็นแม่แบบการศึกษา ไม่ใช่การลงโทษหนัก ในการป้องกัน”

“รณรงค์เรื่องนี้ให้มากขึ้นในโรงเรียน ครูยังคิดว่าเรื่องนี้เป็นเรื่องควรปกปิดน่าละอายที่จะพูด การแจกถุงยางเป็นเรื่องแปลก”

“โรงเรียนไม่เข้าใจพฤติกรรมทางเพศของวัยรุ่น ครูน่าจะเป็นที่ปรึกษาที่ดีเพราะอยู่กับครูมากกว่าพ่อแม่”

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ สามารถอภิปรายตามประเด็นสำคัญที่พบ ดังนี้

1. ความคิดและความเชื่อของวัยรุ่นและเยาวชนเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์

การให้ความหมายทางเพศสัมพันธ์ของวัยรุ่นและเยาวชน

วัยรุ่นชายและหญิงทุกกลุ่มระดับการศึกษาส่วนใหญ่จะให้ความหมายของเพศสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งวัยรุ่นส่วนใหญ่คิดว่า เพศสัมพันธ์หมายถึง การร่วมเพศทางช่องคลอด และเป็นการที่ผู้หญิงสำเร็จความใคร่ให้ผู้ชาย มากกว่าการที่ผู้ชายสำเร็จความใคร่ให้ผู้หญิง อย่างไรก็ตามพบว่า วัยรุ่นหญิงให้ความหมายในเรื่องการที่ผู้หญิงสำเร็จความใคร่ให้ผู้ชายในอัตราที่สูงกว่าชาย ซึ่งเป็นการให้ความหมายโดยทั่วไป

ความเชื่อเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชน

ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นทุกกลุ่มระดับการศึกษา พบว่า วัยรุ่นทั้งชายและหญิงส่วนใหญ่ มีความเชื่อว่าเป็นเรื่องธรรมชาติที่วัยรุ่นสมัยนี้จะมีเพศสัมพันธ์กับคนรัก และมีความเชื่อว่าเป็นเรื่องธรรมชาติที่วัยรุ่นสมัยนี้จะมีเพศสัมพันธ์กับ "กิ๊ก" แม้จะมีคนรักอยู่แล้ว โดยไม่บอกให้คนรักรู้ โดยวัยรุ่นชายมีความเชื่อเรื่องนี้มากกว่าวัยรุ่นหญิง ซึ่งความเชื่อดังกล่าวจะมีแนวโน้มสูงขึ้นในยุคสังคมที่เรียกว่าไม่มีความรัก ด้วยวัยรุ่นต้องการความเป็นอิสระและดำเนินชีวิตตามกระแสแฟชั่นมากขึ้น (กรมสุขภาพจิต, 2547) ส่วนความเชื่อเกี่ยวกับการใช้ถุงยางอนามัย พบว่า วัยรุ่นมากกว่าร้อยละ 85 มีความเชื่อว่าวัยรุ่นควรใช้ถุงยางอนามัยทุกครั้งที่มีเพศสัมพันธ์กับคนรัก และร่วมกับฝ่ายหญิงรับประทานยาคุมกำเนิดรวมทั้งคนที่รู้จักกัน (ตารางที่ 5.3) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลตามกลุ่มระดับการศึกษา พบว่า วัยรุ่นแต่ละกลุ่มมีความเชื่อในทุกข้อไปในทิศทางเดียวกัน สอดคล้องกับข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น วัยรุ่นในระดับมัธยมต้นมีความเชื่อว่าการมีเพศสัมพันธ์เป็นการแสดงถึงความสามารถ ความเก่ง ดังข้อมูลที่ว่า "ผู้หญิงที่มีเพศสัมพันธ์ เป็นผู้หญิงที่เก่ง...ถ้าผู้ชายได้ผู้ชายเก่ง ถ้าผู้หญิงได้...แสดงว่าเราก็ก่อนทำได้เหมือนกัน" หรือ "ต่างก็โชว์พาวเวอร์ ผู้ชายที่มีแฟนถือว่าสุดยอด เราสามารถ...ไม่น้อยหน้าเพื่อน" หรือในกลุ่มอาชีวศึกษาที่เชื่อว่า การมีเพศสัมพันธ์เป็นแฟชั่นอย่างหนึ่งของวัยรุ่นในปัจจุบัน นอกจากนี้ วัยรุ่นระดับมัธยมปลายเชื่อว่า การมีเพศสัมพันธ์ช่วยให้หายเครียดได้มาก และเชื่อว่าเพศหญิงมีอารมณ์ทางเพศมากกว่าเพศชาย แต่ผู้หญิงเก็บอารมณ์ได้ดีกว่า นอกจากนี้เชื่อว่าการใช้ถุงยางอนามัยทำให้มีเพศสัมพันธ์กันมากขึ้น เพราะไม่กลัวท้อง รวมทั้งมีวิธีการป้องกันทั้งในผู้หญิงและชาย จึงทำให้ไม่เสี่ยงต่อการตั้งครรภ์